

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 5 frt — kr
Félévre . . . 2 „ 50 „
Negyedévre . . . 1 „ 25 „
Községeknek, körjegyzőknek és
néptanítóknak:

Egész évre 4 frt, félévre 2 frt.

Egyes szám 10 kr.

Kapható a kiadóhivatalban, Valentin K. fia, Weidinger N., Rézbansay J., Böhm Manó, Engel Lajos kereskedésében és a fődohánytözséjében.

PÉCS

POLITIKAI VEGYESTARTALMU HETILAP.

Hirdetéseket

elfogad a kiadóhivatal(Király utca 8. szám I. emelet, hol mindenképpen a legjuttányosabb árak szabataknak Minden beiktatott hirdetés után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.

Nyílt-térben egy sor 10 kr.

Kéziratok

a szerkesztőségbe, (Király-utca 8-dik szám I-ő emelet.)

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Király-utca 8 szám.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Válasz a Pécsi Hirlapnak.

Mindjárt az elején kijelentem, hogy szívesen vettem a Pécsi Hirlapnak a „Pécs“ 39-ik számában általam megérintett témára vonatkozó opponáló, de komoly észrevételeit. Szívesen vettem pedig azért, mert nézetem szerint e tárgyról nem is lehet sokat írni és bár írának felőle mi, a kik tollat forgatunk, minél többet és minél többet, legalább megtszólnának a, főleg a sajtó hivatása tekintetében sok irányban elterjedt téves eszmék!

De ezen, a mint szokták mondani, lovagias üdvözlések után azonnal kénytelen vagyok kijelenteni, hogy a dolog lényegére nézve felfogásaink között olyan különbség van, mint Ég és föld között. És így, ha össze is mérjük ez ügyre vonatkozó szellemi tisztességes fegyvereinket, a megmérkőzés utáni kibékülés dacára mi egy és ugyanazon az uton — hangsúlyozom: ezen kérdés tekintetében — egymás mellett haladni soha sem fogunk. Rídeg ellentét forog fen közöttünk.

(H.) egy politikai párt szempontjából tárgyalja a kérdést, én pártot nem szolgáló tisztesség tekintetéből igyekeztem fejtegetni a dolgot.

(H.) a jelen kormányt teszi felelőssé (s mint párttagot egy kissé engem is, pedig én ugyan nem zavarok vizet a nagy társadalomban), a társadalmi kinövésért; én ezt sohasem concedálhatom, mert a társadalmi bajok forrása mindig a nagy társadalomban birja

okaít és minden társadalomnak olyan kormánya van, a melyet megérdemel; a kormány mindig csak okozat és nem ok.

(H.) a sajtónak vizsla-szerepet tulajdonít, melynek „szigorú kötelessége“ mindent kikutatni, az ügyet szelvében, hosszában tárgyalni és akár mi lesz ennek az eredménye, az nem baj, mert ha ki is kutatót mindent, idő előtt tárgyal is mindent, „majd ha az ügy lebonyolítottatik“ — „megint be is hantol mindent.“ Tehát bátran felferheti sötét buvheleikből a rágalom és becsületsértés vészmadarait, majd ha e jó madarak jóllaktak a tisztességes emberek hírnevével, utólag vissza lehet őket kergetni. Azaz: üres frásisokkal a moraliter méltatlanul eltemetettnek lehet utólagos elégtételt szolgáltatni.

Nekem más fogalmam van a sajtó hivatásáról. Sem mindent kikutatni, sem eleve mások hírnevét megnyuzni, sem utólagos elégtételeket adni soha, semmi körülmenyek között a sajtónak feladatát nem képezzé.

Nincs-e szebbnél szebb ezer táj, a mely felé a sajtó fürkésző tekintetét fordíthatja?

A tudományok, a művészetek, a társadalmi problémák, a morál kérdései, a vallás eszményei, a természettudományok beláthatatlan vidékei, a melyek mind ezer és ezer dolgot méltó gondolkodás tárgyául nyujtanak; tárgyak és kérdések, melyeknek gondolata is már

felkesíti az embert, melyekkel való foglalkozás az ember lelkét, szívéet a szebb tulajdonságok világa felé tereli, az értelmet megfejthetetlen titkok megértésére vezeti, az embert jobbá, nemesebbé teszi, megtanítja, hogyan kell e világot becsülni, hogyan kell az embereket szeretni és hogyan kell az ellenséget megnyerni, de nem megsemmisíteni; ezek mind a sajtó rendelkezésére állanak — (H.) ezt épen olyan jól tudja mint én — a válogatás ilyen dus és hálás tárgyai mellett azzal is foglalkozzék a sajtó és legyen kötelessége azt is kikutatni, ki a gazember? Hiszen ez oly ocsmány, alávaló objectum, mely mindig beszennyezi a sajtót magát is.

A közönség tanulni akar a sajtóból.

A közönség jó példát keres a sajtó közleményeiben.

A közönség ismereteit gyarapítani törekszik a sajtó termékeinek olvasásával

A gazemberek viseit dolgainak sajtóban való közlése mindezzel ellenkező productumok.

„Mindent“ igen is akar tudni a közönség, de csak a jót, a szépet, a nemeset. Ezzel ellenkezőt nem kell neki tudni, még ha akarná is tudni. Vagy ha minden áron meg akarja tudni, kérdezze meg a pletyka hordozóit, a sajtó ne alacsonyítsa le magát ilyen szerepre. Annál kevésbé, mert az ilyen dologban a sajtónak kötelessége — ez már igazi, komoly kötelessége — az igazság

A „PÉCS TÁRCAJA.

A kis hajó.

— Casimir Delavigne —

A kis hajó vár,
— Ah menni kell —
Indul, lebeg már,
Hajóra fel!
Oh Szűz, te hozzád
Száll hő imám
Isten veled hát
Provence . . . hazám!

Atyám anyámra
Majd hogyan néz,
Sápadni látja,
Ha zúg a rész
Oh Szűz, te hozzád
Száll hő imám
Isten veled hát
Szülőm . . . hazám!

Nővérem öred
És cseng szava
„Hogy visszatéred,
Almam vala“
Oh Szűz, te hozzád
Száll hő imám
Isten veled hát
Nővér . . . hazám!

Zoltán Vilmos.

Fővárosi levél.

— A „PÉCS“ eredeti tárcája. —

1889. okt. 8.

A fecskék elköltözésével és az idén hóbotosan szeszélyes nyárnak esős, de enyhe őszre változásával egy időben új pezsgés támad Budapest már-már világvárosiasan lüktető élet-reiben: az ismert vagy tipikus alakokkal újra benépesedő főbb utak és utcákban. A holt évadra bekövetkező feltámadás első hirmoudsiként a kis iskolás gyermekek jelennek meg, pajkosan futkározza és ujjongva a szintéren. Két héttel utóbb a még szintén iskolába való, de magát már a „polgár“ hangzatos címevel illető egyetemi ifjuság is bevonul — sajnos, nem annyira a tudomány szentelt csarnokaiba, mint inkább a napali és még inkább az éjjeli kávéházak füstös légkörébe, hogy ott a Corpus juris helyett a harminkét levélű bibliát lapogassa és a boncolászat helyett a tekeasztalra hajolva, képezze magát a leckemulasztás és pénzvelérés magasabb tudományában. Szerencsére van az egyetemenek egy többnyire tandíjmentes kopláló művészekből álló kara is, a melynek hallgatói, legalább addig, amíg nemes álomképeikből a sivár valóság őket ki nem ábrándítja, dúsabb kárpótlásra érdemes buzgalommal látogatják a tudományos társaságok csak ritkán tanulságos üléseit.

De mintha ez idén e részben egy örvendetes forduloponthez értünk volna. Legalább az akadémiának a szünidők után tegnap tartott első ülése oly szerencsés auspiciummal köszöntött be, a milyen hazánk egy idő óta tepsedő kulturális életében korszakot, még pedig szebb és üdvösebb korszakot alkotónak tekintendő.

A középiskolák felsőbb osztályainak néhány növendékéből, a már említett tandíjmentesek legszívósabb képviselőiből s úgy azok mint emezek közt nem egy titkos drámáiról és ódazengőből álló rendes akadémiái hallgatóság helyett tegnap ott szerettem volna látni nemzetünk minden nagyért és nemesért lelkesülő fiát; de ott a csüggedőket s még inkább a tepsedőket is, hogy egy évszázadonkint csak alig néhányszor ismétlődő magasztos jelenetnek: a honfiai áldozatkészség és a tudományok iránti rajongó szeretet egy ritka példányképeinek legyenek tanúi.

A még az összes üléseken is szokatlan nagy számban egybegyűlt akademikusok nem mindennapi érdeklődést elarúló arcai, különösen a régi gárda néhány jelesének szemében lobogó tűz, a mely Széchenyi és Kossuth nagy évtizedeinek ma már legenda-zerű bevét látszott egy pillanatra fagyos jelenükbe visszaidézni, sőt még a kis termetű, de nagy jóakarató Gyulai Pálnak fekete atillája is valami váratlan és ünnepléses kijelentést engednek sejtteni. Sokan a három osztályú tudományos rendkívüli számát csupán a napirend egyik tárgyának, t. i. a főtítkári állás betöltésére

szavát meghallgatni A sajtó pedig maga nincs hivatva az igazságszolgáltatásra, mert nem állanak rendelkezésre azon eszközök, melyekkel az igazságot kideríteni képes lenne.

A mindent kikutatás és mindent kifizérkeszes czégre alatt a sajtó azután alap nélkül vádol, bizonyíték nélkül itél — és így igen könnyen igazságtalanul elítél — Ez pedig a legnemtelenebb foglalkozás, ha mindjárt a sajtó üzisi azt.

Az utólagos behatolás pedig éppen olyan hatású elégtétel, mint a felakasztott embernek halála utáni rehabilitálása. Sokkal helyesebb, ha a sajtó az illetékes fórumok által megállapított tények alapján — tehát utólagosan kiáltja a „feszítsd meg”-et; ámbár ez is — bocsánat a trivialis kifejezésért — „komisz” ízlésre vall.

Correctio czéljából még megjegyzem: először, hogy én nem a magyar sajtót, hanem csak a fővárosi sajtónak rágalmazó, személyeskedést következőt ismét közlegeit vettem tollam hegyére; másodsor pedig: én nemcsak hogy nem bántom a sajtót egyáltalában, — különben is ez nem nagyon mélyre hatna — de sőt ellenkezőleg: a sajtó hivatására vonatkozó, máskor is, meg itt is leirt nczeteim mellett, a legnagyobb tisztelője vagyok a sajtónak, de csak a puritán tisztességes sajtónak. Olyanok kell annak lenni, mint a nő érényének: hőpohely tisztaságunk, a legkisebb mocsktól is óvakodjék tehát, mert feltűnően eltorzítja.

En azt hiszem, hogy én szebb, de persze nehezebb utat jelöltem ki a sajtó részére. A ki azonban annak munkásságát szegődik, az — a pletykákat eszmeköréből teljesen kizárva — ne restelje a fáradságot, sok szépet tanulni, hogy sok jót és nemeset irhasson, és meglátja, milyen gyönyört fog nyújtani az, hogy a személyeskedés mocskjától távol maradván, kizárólag a szép, jó és igaz eszményeiről adhat — bármely szerény körben is — sajtó utján alapos oktatást. Isten velünk.

vonatkozó jelentésnek vélik betudni. És valóban nem tagadható, hogy a tudós gyülekezetben a korteskedési hangulat s a kölcsönös kapacitálás létre nem ismerhető jelei mutatkoznak. Az akadémia Mephistói a kiknek e szerephez, sajnos, csak lólabák vannak meg a hozzá való szellemesség nélkül, nemkülönben a nagy képt Wagnernek semmitmondó fontoskodással pöffszkedő alakjai, köztve teremtményeiktől: a picinke Homunkulosoktól, baljós-latu idegességet áruznak el, a mely szinte arra mutat, mintha olyan új áramlatnak betérésétől féltének a klikkek fész-kévé vált fényes palotát, a mely áramlat hatalmas hőmpolygése előbb-utóbb el kell hogy sodorja a d apró-cseprő érdekharcocskákat, majd-nem olyan boszantó, mint a milyen nevetéses machinációkat... Mikor jön el már valahára annak a sokat emlegetett, de jóformán nyomave-szett nemzeti géniusznak méltó képviselője, annyiféle nyavalyában sinylődő közle-tünk várva-várt Messiasa, a ki gyaroltságainkon táradt szent baragjából ostort fonva kikergeti majd a nemzeti művelődésnek szánt csarnokok-ból ép úgy mint a törvényhozásk hajlékából a lelketlen kufárokat és az ölédszédőket, akik amazok kocaínak hulladékaik rágódnak?!

Addig is, a mig újjászületésünk hajnalpírja felragyog, szorgaljon vizgatásulunkra, hogy élnek még közöttünk a régi szép napok érdemeiben megőszült oly tanui, akik magasztos példát mu-

— Megyei közgyűlés lesz f. hó 14 én délelőtti 10 órakor. Pésett a megyei gyűlési teremben, melynek tárgysorozata következő:

I. Évnyegyedés jelentések, vá-lasztások és kormányrendeletek. 1. Alispán évnyegyedés jelentése, 2. Belügyminisz-terium leirata a fegyelmi- és rendbíróságok hovatfordítása tárgyában alkotott szabályrendelet-ről. 3. Ugyannak leirata a fegyvertartásról alkotott szabályrendelet némi módosítása iránt. 4. Belügyminiszterium határozata a n.-tótfalusi körjegyző fuvarátalányának megállapítása iránt hozott közgyűlési határozat elleni felebbezés tárgyában. 5. Belügyminiszterium rendelete, a csavargás megállítására iránt alkotott megyei szabályrendelet némi módosításról. 6. Igazság-ügyminiszterium leirata a telekkönyvi hatóság helyiségei iránt Sásd községgel kötött szerződés tárgyában.

II. Állandó választmány jelen-tései. 7. A vármegye 1890 évi háztartásának költségelőirányzata. 8. A közmunkalap 1890. évi költségelőirányzata. 9. Az ebtartásról alkotandó szabályrendelet. 10. A kör- és községi jegyzők nyugdíj-szabályzatának módosítása. 11. A számvár-hirdi ut 1888. évi számadása. 12. Az ipariszkolai alap 1888. évi számadása. 13. Mohácsi gyámpénztár 1888. évi mérlege. 14. Mohács nagyközség közevet-vám szedésének bérbe-adása iránt kötött szerződés. 15. Mohács, D.-Szekes és Mágocs község-ök gyámpénztárai-nak megvizsgálásokr felmerült uti számlák fe-dezete iránt. 16. Haas Károly volt mohácsi já-rásbíró kezén elveszett árva-pénzek magtérítése. 17. N.-Boly község képviselő-testülete által a községi iskolának r. k. jellegű leendő átvál-toztatása és a község iskolai épületeknek a r. k. hiteflekezett javára leendő átengedése iránt hoz-zott határozat elleni felebbezésről. 18. Pécs-várud község által az ottani régi katonai teme-tőnek amerikai szállóvezessz telep létesítésére leendő átengedése iránt benyújtott kérvényről. 19. Siklós község által, a phylloxera elleni védekezés czéljából alkotott szabályrendelet-ről. 20. Gróf Mailáth György és Korpád község közt kötött csereszterződésről. 21. Bálint Mózes és Adám Aron daróczi lakósnak, a községi bírói állás el nem fogadása miatt lett bíróságolása elleni felebbezésről. 22. K.-Szekes községnek a községi fuvarok megváltása és bérbeadása iránti határozatáról. 23. Néhai Ujfalusi József volt m.-egregyi r. k. tanító özvegyének nyugdíj iránti kérvényéről. 24. Mussong Mátyás jágonoki r. k. tanító nyugdíj iránti kérvényéről. 25. Néhai Csáky Zsigmond volt szt.-erzsébeti r. k. tanító özvegyének nyugdíj iránti kérvényéről. 26. M. árvaszéknek Driesz Lajos th. ügyész fedezetlen költségei megtérítése iránti tett előterjesztéséről. 27. Hafner János fedezetlen árvtári tartozásá-nak. 28. Adamezt József és Katalin örökségi tömegének. 29. Benecz Miklós és neje fedezet-len árvtári tartozásának. 30. Schrott János és neje fedezetlen árvtári tartozásának. 31.

atva az ifjabb satnya nemz-dékeknek, őrtüzeket élesztnek karonkint a virradni nem akaró ho-mályban. A „nemzeti lélek” ilyen „tüzes ébersz-tője” az a férfiu, aki a hazafiu légyelet és a tudomány örökké emlékezetes ünnpévé avatta 1889. okt. 7-ikét, midőn s z á z e z e r f o r i n t o s alapítványával nem a m. t. akadémiát, a mely ugyis elég gazdag és meddő volt eddig, hanem a nép színejavának való fölvilágosodást gyarapította oly hatalmas eszközzel, a minővel csak a minden tekintetben óriási Amerikában gazdagította a közművelődést egyes magánembe-rek áidozatokszége. Méltán mondhatta magát boldognak Eötvös Lóránt báró, midőn az akadémia összes ülésén mindenek megható-ttsága és lelkesedése között a következő alapít-velelet olvasta fel:

„Tisztelt elnök ur! A m. tud. akadémiá-nak alapszabályilag megállapított céljai közé tar-tozik: a hazának minden tekintetben megismer-tetése és a tudományos munkásság élesztése és irányzása jutalomtételek utján is. Buváraink szorgalma az akadémia bőkezűségétől támogatva, sok rendkívül becses adalékkal gazdagította máris irodalmunkat. Olyan a lapvető munkák a-zonban, melyek az eddigi eredményeket a tu-domány mai állásának megfelelő feldolgozásban adnák s a további kutatásnak irányait megjel-ölnék, majdnem teljesen hiányzanak. Eme hiány pótlására a m. tud. akadémiának ezennel 100 000,

Bruszt Ferencz fedezetlen árvtári tartozásának-, 32. Rozmann Katalin örökségi tömegének- és 33. N.-Nyárad község volt ávtárában több tételben felmerült hiányának a tartalékalapból leendő megtérítéséről. 34. M. Boly község és dardai uradalom közt ügy. 35. Baranyavár, Benge, Dályok Keskend, Szt.-Márton Hg.-Szöllös és Villány községek — és a főhígyi belyei ura-dalom közt kötött közs. pótdátó egyezségekről. 35. A vármegye községének felügyelöje alatt állott bicsérdi erdőalap 1887. és 1888. évi számadásáról. 37. Nyomja község ingatlan el-adás iránt kötött közs. szerződés tárgyában. 38. Téseny község által ingatlan vétel iránt kötött szerződés tárgyában. 39. Eckhardt Györgynek a bikali árvtárból eredőleg behajthatatlanná vált gyántári tartozásáról. 40. Mágocs község és a mágoosi takarékpénztár közt létrejött bérszerző-dés tárgyában. 41. Kis-Dárda község ingatlan eladás iránt kötött szerződésről. 42. Dályok község ingatlan képviselő testülete által a jegyzői lak építése tárgyában hozott határozat ellen be-adott felebbezés iránt. 43. Magyar-Boly község ingatlan vétel iránt kötött szerződésről. 44. Öv. Nehr Ferencznek monyoródi r. k. kántortanító-né nyugdíjának megállapítása. 45. Keszű község 1882. és 1883. évi számadásainak átvizsgálásá-ról. 46. Basencze, Hidvég, Sánod, Páprád. és Vaiszló községeknél a kir. alap. uradalommal pótdátó iránt létrejött egyezsége. 47. Öv. Haid Jánosné kinyáradói r. k. tanító-né nyugdíjának megállapítása. 48. Gödre, Szt.-György, Palé, Hg. Szt.-Márton, Virágos, Villány, Egerágh, K.-Kozár Pereked, Szilágy, Dr.-Szt. Márton, Versend, Szajk, Liptód, Izsépy, Lipovicza, Bezdek, Kács-falu, Balmány, Pécsvárad, Nagy-Pall, Berkesed, Ellend, Dárda, Kopács, Eugenfalva, Belye, Bi-kócsa, Jenő, Gyümölcsény, Ófalva, Hidas. Vár-kony, Keskend, K.-Dárda, Daróc, Laskó, Godusa, F. Mindzent, Bisztricza, Kaán, Vaszar, Tornács, Szagy, Szatina, Mánfa, Szopok. N.-Ürögh, M.-Ürögh, K.-Szöllös, Cserkut, Iván-Battyán, N.-Palkonya, Kistófalva, Jakabfalva, Komló, Budafa, Battyán, János, Kövesd, N. Tótfalu, Vókány, Matty, Darázs, Hg.-Márok, Lovász-Hatény, Pusztafalu, Varasd, Zsibrik község-ök 1888. évi. Pécsvárad, Torjánad 1887. évi, Lipov-icza 1882—1887. évi, D.-Szabolcs, Szerdahely, Dr.-Palkonya és Csepely, község-ök 1886. évi számvéveleg átvizsgált számadásai. 49. Szeder-kény, Monyoródi, Versend, Szajk, Liptód és Mohács 1888. évi, C.-Tóttós 1872—1887. évi számvéveleg átvizsgált szegénypénztári számadása

III. Igazoló választmány jelen-tése. 50. A megyei bizottság kiegészítéséről.

IV. Küldöttségi jelentések. 51. Számonkérő szék jegyzőkönyve.

V. Tisztai jelentések. 52. Szt.-Lőrinczi járás főszolgabírójának jelentése a megye tulajdonához tartozó bicsérdi kert bérbeadásáról. 53. Alispán jelentése Wagner Antal volt hely-gyáti járási írnok fegyelmi ügyének befizetéséről. 54. Alispán jelentése, a vaiszlói megyei épület

azaz s z á z e z e r f o r i n t o t ajánlok fel s ez összeget 1890. okt. 7 től kezdve öt egyenlő évi részletben fogom évről-évre a m. tud. aka-démia pénztárába befizetni. Az összeg miké-n felhasználására nézve egyedül a következőket kötném ki:

1. A m. tud. akadémia, ha lehetséges, még a jelen évben, de legkésőbb az 1890 ik évi naggyűlésen t i t k o s p á l y á z a t o t hirdet a következő munkák írására, u. m.:

Magyar nyelvtanra, magyar irodalom-történetre.

Magyarország archeológiájára,

Magyarország történetére.

Magyarország földrajzára,

Magyarország közgazdaságára,

Magyarország geológiájára,

Magyarország mineralogijájára,

Magyarország flórájára,

Magyarország faunájára.

2. Egy-egy munk legfőlebb 150 nyom-tatot ivre terjedhet. 3. A pályadíj kü-lön-külön 10 000 azaz tízezer forint, mely azonban csak abszolút becsű munkának ítéltetik oda. 4. A pályaművek benyújtásának határideje 1895. okt. 7 ike.

A pályázat részleteinek megállapítására és az idevágó szabályzat kidolgozására a m. tud. akadémiát kérem föl. Meltóztassék t. elnök ur jelen ajánlatomat, melyet, hogy kötelező

bérbeadásának állásáról. 55. M. tiszti főorvos jelentése Sombereken letelepedett dr. Glück Samu orvostudor oklevelének kihirdetését iránt. 56. M. tiszti főorvos jelentése Vörösmarthy községben letelepedett dr. Kiss Gábor orvostudori oklevelének kihirdetése iránt.

VI. Törvényhatóságok levelezése. 57. Szatmárnémeti sz. kir. város megkereső levele az italmérési jog állami kártalanítása ügyében a képviselőházhoz intézett felterjesztésének pártolása iránt.

VII. Folyamodványok. 58. Sásd községnek kérvénye a sásdi telekkönyvi hatóságra vonatkozó haszonbéri szerződés tárgyában. 59. Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egylet megkeresése, az egyesület javára kivetendő megyei pótdát ügyében. 60. Jegyzőkönyvet hitelesítő küldöttség.

Bizalmi nyilatkozat. Azon sértő támadásra, mely Mészáros Nándor pécsi tankerületi főigazgató ellen a „Pécsi Figyelő” legutóbbi számában foglaltatik, a pécsi főreáliskola és gymnasium tanári kara indítva érezte magát a méltatlan módon (bár nem ok nélkül) megátamodott főigazgatójához a következő nyilatkozatot intézni.

Mélyen Tisztelt Urunk!

Sajnálattal tudtuk meg mi, a pécsi két két középiskola tantestülete azon intézkedést, mely szerint Ö. cs. és apost. kir. Főfelségének legfelső bealegyezésével a pécsi tankerület székesfehérvári tankerülettől változik s Nagyságod köréből távozni készül. Sajnálattal veszszük a tényt, mert habár hiszünk és reméljük, hogy a pécsi két testvérintézet szellemi gyarapítása és főlivárgoztatása a jövőben is kiváló gondját fogja képezni, de nélkülözni fogjuk ezáltal azon jótévő hatást, melyet a személyes érintkezés nyújt s híján leszünk azon ismereti és tapasztalati bő társházából merített közvetlen tanácsainak, melyekkel intézetei fejlesztésében oly készségesen mindenkor támogatott. Ismétlenül mondjuk tehát, hogy sajnálattal veszszük a változást, a mellett hódoló megnyugvással fogadjuk Ö. Főfelsége elhatározását, mert hiszen Nagyságodat továbbra is hivatalbeli főnökünknek meghagyván, azon kapocs, mely hozzánk fűzi ezennel is gyöngyöztelenül fenn fog maradni.

Annál nagyobb és osztatlan megdöbbenéssel látjuk azonban azon indokolatlan, alaptalan támadást, melyet a tankerületi székhely áthelyezése alkalmából a tények higgadt bírálata helyett a helybeli sajtó némely lapjai, különösen pedig a névtelenség köpenyegébe burkoltan a „Pécsi Figyelő” (f. évi okt. 5-én 40 szám) Nagyságod személye ellen intéznek.

Igaz ugyan hogy Nagyságod multja, közel harmincz évi működése a tanügy terén — egy

részt mint tanár, igazgató, főigazgató és kormánybiztos, másrészt mint az orsz. Közoktatási tanácsnak egykor tagja, és épen a középiskoláról szóló 1883. XXX. t. cz. alkotása alkalmával mint országgyűlési képviselő — legjobb bizonyítéka a vad alaptalanságának s mindenki, ki ismeri mult tevékenységét, érzi és tudja, hogy a támadás minden egyes állítása alaptalan, költött és igazságtalan.

Érezzük és tudjuk ezt legjobban mi, kik közvetlenül megfigyelhetjük úgy társadalmi mint hivatalbeli föllépését s modorát, kik megítélhetjük tudomány és nevelő-tanítói képzettségét és kik mint szakemberek és gyakorlati nevelők illetékeseknek érezzük magunkat, hogy Nagyságod működése fölött alapos véleményt képezhessünk, annál is inkább, mert közülünk az idősebbeknek évtizedek óta volt alkalmuk nyilvános életét figyelemmel kísérniök.

Engedje tehát, hogy a névtelen és illetéktelen támadásokkal szemben mi mint illetékes szemlélők szívünk melegevel kifejezését adjuk azon őszinte elismerésnek, melylyel tudományos és paedagogiai ismeretei, azon igaz köszönetünknek, melylyel lelkiismeretes, igazságos hivatali működése, nem különben azon mély ragaszkodásnak, melylyel szívvelyes, barátságos modora miatt Nagyságod iránt viseltünk.

Ha a szeretet és rokonszenv melege képes enyhíteni a gonosz és céltalanság támadás rideg, fagyos lebeletét, úgy fogadják fölünk őszinte érzelmünk e csekély nyilatkozatát, melylyel vagyunk.

Nagyságos kir. tanácsos és Főigazgató úrnak változatlan hittel:

a pécsi kath. főgymnasium és áll. főreáliskola tanártestülete tagjai.

*

Az iratot átnyújtó küldöttség élén Inczedy Dénes főgym. igazgató állt (tehát épen azon intézet feje, honnét a koholt hírek kiindultak) ki lelkes és lendületes beszédében biztosította a főigazgatót a két testvérintézet rendületlen bizalmáról és osztatlan szeretetéről, és arra kérte, hogy fogadja e csekély elismerést mint enyhítő balzsamot azon sebre, melyet egy gonosz ember tőre, nemtelen bosszúja szívén ejtett.

Ovatio a főispánnak.

A közszeretet, mely Kardos Kálmán főispán nálunk környézi, impozánsan fog nyilvánulni Kálmán napján. A polgárság kebelében pártkülönbség nélkül mozgalom indult meg, hogy ez alkalmából a szeretet ünnepe rögtönzöttessék, melynek fénye és melege még bensőbb tegye azt a viszonyt, mely a polgárságot a főispánhoz és a főispánt a polgársághoz köti. Az e célra alakult bizottság a következő felhívást bocsátotta ki:

a derék ifjú nyelvtudós és kísérője Pápa Károly doctur oly szép sikerrel jártak Szibériában elszórt rokonaink között, az nagy részben az orosz kormány és a szentpétervári akadémia ritka előzékenységének köszönhető, mint a melyek mindent megtettek arra nézve, hogy a lelkes kutatók jórészt még töretlen utjait, amennyire csak lehetett, egyengessék

Munkácsi tekintettel az előrehaladott időre és a föttikári ügyben még megtartandó zárt ülésre, vaskos jelentésének csak azon részét és ezt is csak kivonathban olvashatta fel, a mely 1888 március 13. ától a f. év nyaráig terjedő tanulságos utja leírását tartalmazza. S a két nyelv-tudományi és ethnologiai eredmények ismeretése a jövő ülésekre marad. E sorok írója azonban bírja az érdekes tudós azon zivés készséggel adott ígértét, hogy alapos betekintésre még közlése előtt át fogja neki engeleni a rengeteg anyagot, a mely kiválóan hivatva van ugy saját nyelvünk és nemzetünk őstörténetére mint a velünk nyelrokon népek ethnológiájára új világot vetni. Bőngészetem eredményéről valamint a Magyarországi Néprajzi Társaság legközelebb egész erővel megindította munkásságáról jövő levelemben referálok a Tekintetes Szerkesztő Úrnak, aki iránt kiváló tisztelettel maradok hiva

Dr Rank.

Polgári életünknek, önállóságunknak feltékegy őrzött szentélyében: közgyűlési termünkben 1887. évi május hó 10. én lefolyt magasztos ünnepély mindnyájunknak felejthetetlen emlékezetben él, mert hisz — hasonlaltal élve — az időben borusnak mutatkozó egünk láthatárán váratlan felült csillag első sugarai is már oly melegítően ömlöttek szét századok viharjában megdöntött s ép ezért a fejlődésre ősi erővel bíró városunkban, hogy e csillagot közéleti naprendszerünk központjává, éltető napjává minden nemes szív és értelem örömmel üdvözölhette, mert hisz abban szép megyénk legnemesebb szülöttét, a hazafias lelkesültségnek, az előretörőknek, a tettvágyának páratlanul buzgó s a hódító vezér minden képes-éval megdöntött förfút; Kardos Kálmán főispán úr ő M é l t ő s á g á t volt szerencsénk — nemcsak a polgári erényt képező törvényszerű hódolattal fogadni, hanem mintegy varázslásra, a szó legteljesebb értelmében meg is szeretni!

És ezen hirtelen átmenet természetstári is volt akkor, a midőn minden várakozást, képzolelet felülhaladó azon arany ígékert hallottuk eskü mellett ajkairól elrebbenni, éreztek emlékeztünk s szívünkbe bevésődni, hogy:

„A közgazgatás a városi törvényhatóságoknak nem szorítkozhatik egyedül a törvény pontos végrehajására, mert vannak szellemi, vannak gazdasági és vannak társadalmi problémák, melyek megoldása ép oly fontos, mint a törvény betűi.”

„Ó otthonosnak érzi magát közöttünk mint polgár s idegennek csakis a fejedelmi kegy által elfoglalt minőségben.”

„Működünk egyesült erővel, félre téve érdeket, minden személyt, lebegjen egy szent cél előttünk: kedves hazánk és városunk felvirágzása, és ha van még egy vágya életünknek, úgy az, hogy bár mily csekély tényező ez irányban lehetnek az, kinek nevével volna összefűzve a város teljes felvirágzása!”

Magasztos nyilatkozatok s csak oly mélyen érző és fennkölt szellemű, csupán a közérdeket dobogó szívvél s öntudatos tettvágygyal bíró férfiuól érdekelhet, mint a melyeknek ő Méltóságát azonnal megismerni, megszeretni és azóta változhatatlan szívvél becsülni tanultuk és tudjuk.

És méltán, met az „ige” testté váland az által, hogy nem volt még közéletünk, melyet ő Méltósága nemcsak mint főnök, hanem miként vár a mi verünk, a legodaadabb és legfáradhatatlanabb bajnok gyantán, példátadólag meg nem ragadott volna és áldásos kezének hatása alatt fejlődött egyebek között azon örvendésben viszony, mely bennünket közép megyékhez, a szorosabban vett állami közgazgatás és igazságos szolgáltatás elismerést érdemlő helybeli t. t. négyedzéhez, a cs. kir. katonaság és a m. kir. honvédséghez, — a közjó véghetetlen előnyére fűz oly fokban, — hogy másut az alig, vagy ha igen — de magasabb mérvben nem is található. Az ő kiváló érdeme az, hogy a magas kormány figyelme s ezzel fokozatonként méltánylata, — szebb jövőnk reménye, — törekvéseink felé fordul!

Ily működésnek hála kell gerjeszteni az amúgy is nemeseen érző polgári szívet, mert csak a hála, a szeretet és ebből folyó lelkesült összműködés teremtheti meg csak igazán azon egyívő-tartozást a jövőre is, mely egyedül képes maradandót alkotni, az átalakulásban lévő országos viszonyok által nyújtott előnyöket meg- ragadni, a közjó javára értékesíteni!

A mélyen átértett kötelesség tudata őseink-től öröklött s előhaladást teremtő erő, a nemeseit feldobbanó ziv jövőnek biztosító talizman!

Mind ezt tettkben nyilvánítani törekszik a polgári lélek és örömmel ragad is meg erre minden méltó alkalmat!

És ezen alkalom előttünk áll a legkedvesebben akkor, midőn szerete tisztelt főispánunk ő Méltósága e hó 13. án névünnepe nek 50-dik évfordulóját éri meg.

Valamint minden polgári körben a család-főnek, a kör szerencsés részesei ily alkalommal örömmel tárják fel hátalét ziviek éreményeit, mutatassuk meg mi is, hogy városunk törvényhatósága teljes egészében nem egyéb, mint az édes haza egyik virágzó családja és fiui tisztelettel hozzuk meg egy értelem, érzés és akarattal a szeretet minden adományát családfelelősöknek üdvözöljük tehát lelkesülten szeretett főispánunkat!

Azon meggyőződésben, hogy a fenttisztelt

erély legyen, két barátom mint tanu zivés lesz láttamozni, a m. tud. akadémia mai összes ülése elő terjeszteni, Budapest, 1889. okt. 7. Semsey Andor, a m. tud. akadémia tiszteleti tagja. Előttünk: Gyulai Pál, Szily Kálmán.

Ez adománylevél hatása leirhatatlan volt. Mindenkit meghatótt örömmel üdvözölte az egyik széksorban szerényen meghúzódó Semsey Andor, a legnagyobb magyar Maecenas t, aki már eddig is a magyar kultura egyik, legfontosabb faktorává emelte bőkezűségével a természetudományi társulatot, a ki a nemzeti muzeumnak időről-időre ezeket érő s világszerte páratlan gyűjteményeket ajándékozott s aki lehetővé tette, hogy Herman Ottó a magyar halászat könyvét, tudományos irodalmunk e gyönygyéti megalkossa.

Isten áldása legyen ezen a nemes és bölcs emberen. Nagy lelke és nagy gondolata halhatatlanná teszik őt.”

Az ünnepélyes összes ülést az I. oszt. felolvasó ülése követte, a mely ezuttal szintén érdekesebb volt a szokottnál, minthogy ezuttal mutatba be az akadémiaának jeles fiatal tudósunk Munkácsis Bernát a v o g u l o k földjén tett másfél évre terjedő tanulmányutja gazdag eredményét. Munkácsit a Reguli-hagyatékn felejthetetlen kincsei ösztönözték a vesződséges utra és a nemcsak alapos készütséget, hanem edzett feriferőt és lankadatlan kitartást követelő vállalatra hogy

cím érzelmünknek egyaránt részese, a midőn örömmel értesítjük a fennsított címet miként pártkülönbség nélküli közmegegyezés határozata szerint ö M é l t ó s á g a, névünnepek előestéjén, vagyis e hó 12-ik napjának esti 1/8 órajakor a polgárság, nevében fáklyás menetel fog üdvözölni, egyuttal bizalommal felkérjük, miként testületi megjelenésével az ünnepély fényét, magasztosságát emelni kegyeskednék.

Az ünnepély sorozatát 1/2 alatt becses meztartással csatoljuk.

Egy szív, egy lélekben nyilvánuljon az ősi erény: az érdem lelkesítő és alkotást bizonyító elismerés!

Hazafias üdvözlettel maradtunk Pécsért, 1889. évi október hó 9-én. Az alakított végrehajtó választmány nevében:

Főster Béla, Maj. rossy Imre, elnök, jegyző.
Bolgár Kálmán, Graumann János, Grünhuth Ignác, Kiss József, Krasznay Mihály, Krausz Simon, Ott Márton, Vaszary Gyula, választmányi tagok.

Az ünnepély programja a következő:
1. Folyó hó 12-én este 7 órakor indul a fáklyásmenet:

A szigeti külvárosi részről a gyülekező helyül szolgáló „Magyar korona” vendéglőtől; A budai külvárosi részről pedig az összejelvet helyül kijelölt „Hétféjedelm” vendéglőtől, — élén cigány zenekarral s a városi tanácsház előtt megáll.

2. Ö M é l t ó s á g a t a városi tanácsházban való megjelenésre küldöttség kéri fel.

3. A katonai zenekar ezalatt felvonul s alkalmi darabot játszik.

4. Ö M é l t ó s á g a megérkezvén, a „Pécsi Dalárda” ö M é l t ó s á g a n a k d i s t a g u l t ö r t é n t m e g v á s t a s t á s r ó l s z ó l ó k ö r m á n y t á n y u j t i j a s z e n e k k e l ü d v ö z l i.

5. Bolgár Kálmán felkért szónok úr üdvözi ö M é l t ó s á g a t.

6. A törvényhatósági bizottságnak, a t. hatóságoknak és t. testületeknek tiszteletése.

7. A „Pécsi Dalárda” és a katonai zenekar felváltva működnek.

H I R E K.

A „Pécsi dalárda” Kardos Kálmán főispánt, ki 25 évvel ezelőtt a dalárda működő tagja volt, a zene-művészet és az egyesület érdekében szerzett érdemeinél fogva nagy lelkesedéssel egyhangulag tiszteletbeli tagul megválasztá. A megválasztásról szóló okirat ma, (szombat) este nyújtatik át a főispánnak, mely alkalommal a dalárda serenáddal tisztelettel meg az új tiszteletbeli tagot.

Egyleti élet a jogakademián. A jogakademián ez évben is megalakult az „Olvásokör” melynek 67 tagja. R u p p Lajos, IV. éves joghallgató szüneti gondnok elnöke alatt összegyűlt „alkotmányos” jogait gyakorolni. A gyűlés célja az elnök választás levén, a közbizalom egyhangulag S á g h y János, IV. éves joghallgatót tisztelettel meg az állással. Minthogy azonban az újonnan választott elnök Budapesten a tartalékos tiszti vizsgálat letételével volt elfoglalva, a tisztújító gyűlés csak október 3-án tartatot meg, melyen az „olvasókör” tiszti kara az elnök előterjesztése után közetkezőleg választott meg: alelnök: O b e t k o Dezső III. éves, főjegyző: S c h v a r z e r Károly III. éves, aljegyző: N é m e t h Artúr II. éves, ellenőr: H e i n d l Nándor IV. éves, pénztáros: N e n d t v i c h Andor IV. éves, háznagy: S c o s s a Jenő II. éves, könyvtáros: K i s a s z o n d y József I. éves, bizottsági tagok: R u p p Lajos IV. éves, R á s k y József, L e c h n e r Victor III. éves, B o g y a y György, J e l l a s i c h Alajos II. éves, G u l y a s György, K r i e g l Nándor I. éves, bizottsági póttagok: G ü n s b e r g e r Samu és P é c h y János II. éves joghallgatók. Az olvasókörön kívül a jogakademia egy másik valóban nemes egylet létezik, s az a „Segélyző-egyesület” melynek célja a szegényebb sorsuaknak, segélyt nyújtani. A segélyző is október 5-én tartotta alakuló gyűlését, melyen tiszti kara közetkezőleg alakult meg: elnök: N e n d t v i c h Andor IV. éves, alelnök: S á g h y János IV. éves, főjegyző: R e p i c h Gyula III. éves, aljegyző: N é m e t h Artúr II. éves, pénztáros: O b e t k o Dezső III. éves, ellenőr: B o g y a y György II. éves, lelváltáros: P o n a u e r Kálmán I. éves, választmányi tagok: H e i n d l Nándor IV. éves, G á l o v i c s Győző III. éves,

G ü n s b e r g e r Samu II. éves, L a u b e r Rezső I. éves joghallgatók.

Az egyházmegyéből. B a t ó Ferenec valpói káplán Dolnji-Miholjácra vikáriussá nevezetett ki, helyére Hofmeister Ferenec baáni káplán küldetett, ennek helyébe pedig E r ő s Karoly szajki káplán.

Széllühdős. J e s z e n s z k y Ferenec kir. tanácsos aispánt jobboldali széllühdős érte békési birtokán. A beteg szerdán szállítottatott be Pécsre, hogy megmentésére minden elkövettessék, amit csak az orvosi tudomány elkövetni képes. Most, midőn e sorokat írjuk, (péntek délután) örömmel halljuk a hírt, hogy a beteg állapotában némi javulás állt be, mi hogy tartós legyen, kívánjuk. Teljes testi ép-égét azonban a beteg aligha fogja többé visszatérhetni, miről a legnagyobb részvétellel értesülünk és értesül velünk együtt és általunk az egész megye.

Dénes nap a főgymnaziumban. Ünnepe volt a főgymnaziumnak e hó 9-én szeretett új igazgatójának főt I n c é d y névűnépe, melyet még meghatóbbá tett a gimn. ifjuság ez alkalommal is nyilvánult szeretete. E hó 8-án főnyes lakomára gyűltek össze a rendházban az igazgató tanársai s jó barátai, mialatt a gimn. ifjuság valóban dícséretes rendben és csendben öszszegyülekezett a IV. számú tanteremben este 7 órakor, honnan Föt. A g h Tímód tanár úr vezetésé alatt az étterem elé vonult. Itt a gimn. dalárda „Lenn a tenger” című skót népdalt énekelte, mi után Weidinger, Liposich és Somsich VIII. oszt. tanulók dísz magyarban előlve Weidinger igazán remek beszédben üdvözölte az ifjuság nevében szeretett igazgatójukat, mit az igazgató meghatóttan köszönt meg. Majd a dalárda férfikara — a négy felső osztályból alakitva — énekelte, utána ismét a teljes dalárda több népdalt hallatott. Az igazgató ezután a dalárdát üdvözölte s az ifjaknak felnap szünetét engedett. Az ifjuság ezután a „Veterán” induló hangjai mellett nagy lelkesedésben távozott el. A lakoma alatt még Z s i n k ó István kanonok, M é s z á r o s Amánd gym. tanár és Lechner Gyula rendőr kapitány úr mondtak köszöntőt az igazgatóra.

Névváltoztatás. R ó t h Jakab pécsi illetőségű lakos Soma, Mihály, Vilmos és Emil nevű fiait vezetéknevűnek „R a d n a i”-ra kért változtatás a belügyminister által jóváhagyatott.

Langer Viktor a pécsi dalárda karmestere meghívást kapott, hogy namrég elhalt atyjának karnagyi állását a pestlipótvárosi plebánia templomán foglalja el. Langer e meghívást elfogadva s azonnal új állomásra utazott, mert hétfőn már egy nagy requiemem kell közreműködni és így a ma esti főispáni tiszteletgésnél a dalárdát nem vezényelheti.

A pécsi főgymnaziumi „Segélyző egyesület” tisztkara az 1889—90 évre Unger Román gymnaziumi tanár elnöke alatt f. hó 9-én közetkezőleg alakult meg: alelnök: Weidinger Jenő, VIII. oszt.; pénztáros: Tausz Béla, VIII. oszt.; titkár: Buday László, VII. oszt.; könyvtáros: Reberics Imre, VII. oszt.; ellenőr: Vieszer Vilmos, VI. oszt.; jegyző: Czintóber Károly, V. oszt.; rendtartó: Abraham István, VIII. oszt. Választmányi tagok: a VIII. osztályból: Tichy Károly, Vargha Gyula; a VII. osztályból: Angyal Pál, Szeghy Sándor; a VI. osztályból: Dóry Ferenec, Szivér István; az V. osztályból: Vildmann Kálmán, Nagy Pál.

A pécsi atletikai club október hó 3-án tartott tisztújító gyűlésén B a r t o s s á g h Imre elnök miután melegen üdvözölte a szép számban öszszegyűlt tagokat és az egész tisztikar nevében, megköszönve az eddigi bizalmat, lemondott, kérte a titkári jelentés felolvasását, minek megtörté után a közgyűlés áttért legérdekesebb részére: az új tisztikar megválasztására, mely választás eredménye a következő: Elnök: N é m e t h József, alelnök: D r. E g r y Béla, titkár: E g r y Dezső, jegyző: S c o s s a Jenő, pénztáros: O t t Béla, alpénztáros: L i t t e Lajos, szertáros: H e i n e s s Károly, alszertáros: S c h e u e r Károly, ügyész: D r. B o d ó Aladár, orvos: D r. J o h a n n Béla Választmányi tagok: B e n y o v s z k y Manó, F e i l e r Mihály, I g a l y i s Radivoj, H o l l ó s József, L i s z k a y Bálint, N a g y Jenő, S c h a u r e k Bodóg és V a n i s s Sándor. Póttagok: K ó s z i t s Akos, T a i s z József, N é m e t h Artúr G ó z s y Máté. Ezután Németh József az új elnök, megköszönvén a tagoknak iránta nyilvánult bizalmát, áttért az ügyrend értelmében a be nem hajtható követelések leírásának tárgyalására,

ezután a jövő évi költségvetés megállapítására és végül indítványok tételére szöflötta fel a tagokat, melyek után a gyűlést a tagok hozontartó éljenzése között feloszlatta.

A pécsi dalárda szombaton azaz e hó 5-én rendezte a Scholz-féle söresarnokban tánc-csal összekötött alapszabályszerű dalastélyét, mely ismét disszertetere vált a rendező választmányiak. Az estélyt az 52-ik sz. gyalogezred zenekara nyitotta meg, mely később is minden második ének után játszott. Tíz órára már végződött a dalárda éneke, melynek fénypontját a „B i l i n c s” képezte. Tíz órakor kezdődött a tánc, mely éjfél utáni fél háromig tartott. A pécsi fiatalág szép számmal volt képviselve. Az első négyest 42 pár táncolta.

Arany menyegző B-Sellyén. Szép ünnepély folyt le Sellyén f. hó 3-án. Szabó János tekintélyes polgár ünnepellel boldog házasságának 50-ik évfordulóját. A jubilans ki erkölcsi derék-ségeért, úgy jótékonyaságáért is közbeszülésnek örvend ezen alkalommal tisztelői részéről megérdemelt ovatiókban részesült. A jubilans tisztelői a jelzett napon d. e. 1/211 órakor a nagyvendéglőben gyűltek ösze Sellyének és vidékének színe — java. Innen vonult impozáns kísérettel a jubilans-pár — gróf Draskovich négyes díszfogaton a templomba, hol megnyitották a főszárad előtt köztét frigyét. Az egyházi szer-tartást lucullusi lakoma követte, melyen körül-belül 100-an vettek részt. Emelte az ünnepély fényét Draskovich grófnak és nejének, továbbá Odeschaleki Arthurné, szül. Erdődy Valéria grófnőnek személyes megjelenése, kik nemcsak a templomban tüntették ki gyengéd figyelmökkel az arany menyegzőket, hanem a lakomán is nyájias leereszkedősékekkel és szeretetre méltósággal közetkötök a vidám hangulatot. Az első felköszöntőt Draskovich gróf mondotta, család-jával együtt éltetvén a boldog párt. Ezzel kezdetét vette pezsgők durrogatása mellett a toasztok árja. Draskovich grófsajnálatának adott kifejezést, hogy magyaryal nem üdvözölheti a jubilans párt, majd kiemelte az ünnepély jelentőségét. Draskovich grófra és családjára kik humanus tetteikkel mindinkább megnyerik Sellyés vidéke közönségének rokonszenvét, nagyra-becsülését és hódolatát. Nagy Sándor és Szűcs Antal plebánosok mondtak igen sikerült dictiókat. Altalanos derűtséget kellett Szűcs Antal több rendbeli humoros visszaemlékezései a régi jó időkre, melylyel a jubilans jószívűségére célzott s szint oly erdeti válszra provocálta Fazekas Sándort. Megható jelenet volt, midőn Szűcs Antal az öszbe borult urasági kocsiát éltette, ki neki diákkorában oly feledhetetlen alamszínákat nyújtott; egyszersmind kegyellett emlékezett meg János bácsinak oly korán elhunyt egyetlen fiáról: Kovács Józsefről, ki már miunt pécsi egyházmegyei pap hunyt el. Toasztot mondtak még: Kayzer Elek, Moré Nándor Dr. Veress Zoltán, Uvira Ferenec, Zsoldos Lajos, Dr. Pliverics grófi nevelő, Bodonyi Nándor, Szűcs Károly, ki a sok üdvözölő táviratok közt Trixer Károly, főszolgabíró jókívánatait tömölcsolta. Kirchner Béla a nagyszámu rokonság nevében üdvözölte a jubilans párt. A lakoma tánczsal késő éjjel végződött. Ha már ezt megemlítem, úgy meg kell tartanom a szokásos „tudostói-chablon” t is, melyhez az ott megjelent családok, illetve hölgyek neveinek felsorolása is tartozik. Ott voltak: Ambrusné, Bodonyiné, Fazekásné, Hagyné, özv. Józsefné, Kayserné, Kirchnerné, Kovácsné, Kriszné, Mayerné, Mokornó, Novákné, Petranaczné, Uwráné, Zsigáné, (Pécsről) Weigl Pálné, Weigl Józsefné, özv. Weiglne, Szekeresné, Dr. Veresné, Zindlné, Urnök stb. Bosznai, Erzi, Fazekas, Jolán, Krisz Etel, Moré Lujza Platz Pannika (Pécsről) Petranaczné Mariska Szűcs Janka, Weigl Ilona, Weigl Mariska, Zomborka Erzi, Zsoldos Irma, Schreyer Málvin Kovács Terka, Balogh Gabriella, kisasszonyok stb. Végül nem hagyhatom elismerés nélkül Weigl Pál vendéglősné és családjának előzékenységét és fáradhatlan buzgalmit kik nem kis mértékben mozdították elő a mlmlászt sikerét.

Ismerkedési estély a jogakademián. Az ismerkedési estély rendező bizottsága az idő rövidsége folytán ez uton hozza az igen tisztelt meghívottak szives tudomására, miszerint a f. hó 12-re tervezett ismerkedési estélyt a főispán úr Ö M é l t ó s á g a tiszteletére rendezendő manifestációval való tekintetből csak a jövő szerdán, azaz f. hó 16-án tartja meg a Scholz-féle vendéglőben.

részben sem szerelhetők föl az új lándzsákkal és hogy ezek fiasztása ugyanazon időben fog megtörténni, a midőn a lovasság a kis ürmeretű és háultöltő karabélylyal fog fölserelte:ni

A budapesti állami közép-ipariszkola igazgatóságától. Az építő iparosok téli tanfolyama az állami közép-ipariszkolában f. évi november hó 3 dik napján fog megnyitattani. A tanfolyam négy téli félévre terjed s évenként november hó elejétől március végéig tart; e tanfolyamon a télen szünetelő építő iparosok u. m. kőművesek, ácsok és kőfaragók, rendszeres szakképzéstést s annak sikeres bevégezése után jogérvényes kőművesmesteri bizonyítványt nyernek Tanulókul felvétetnek a 15. életévet betöltött azon kőműves, ács- és kőfaragó segédek, a kik folyékonyan olvasni, írni és számolni tudnak s legalább egy évig a gyakorlatban működtek. A felvételre jelentkezők erkölcsi bizonyítványt, továbbá munkakönyvet, vagy, ha alkalmazásban vannak, munkaadóiktól bizonyítványt tartoznak előmutatni arról, hogy mely idő óta működnek a gyakorlatban és melyik szakban dolgoznak Ez utóbbi bizonyítványt csak akkor lehet hitelesnek tekinteni, ha azt az illetékes iparhatóság, vagy iparpestület hitelesítette. A beiratások az intézet helyiségében (VIII ker. Népszínház-utca 8. szám) október 15 iktől november 2-ig a köznapokon este 6 órától 7-ig, a vasár- és ünnepnapokon pedig délelőtt 10 órától 12 ig tartanak. A beiratási díj 2 frt, a tandíj 5 frt.

Katona-szökevények. A 10 ik huszár ezred Tolnáni állomásozó 2 közlegénye, névszerint Babics Agoston és Simon István mult hó 24-ikére virradó éjjel az ottani lovassági laktanyából megszöktek. Mindkettő egyenruhában volt s eg ikök: Simon, egyik lábára erősen sánta.

Vegyes hírek. Boróczy Béla vasuti osztálymérnök Szegszárdról Dombóvárra helyeztetett át. Helyébe Kment Antal neveztetett ki — Dr Freud Henrik budapesti ügyvéd irodáját Duna-Földvárra helyezte át.

Gabona-árak.

Hivatalosan feljegyeztettek Pécs szab. királyi város 1889. évi szeptember hó 28-án tartott heti vásárán

	őszi	7	frt	50	kr.	7	frt	kr.
Buza	tavaszi		frt	kr.		frt	kr.	
	nj.		frt	kr.		frt	kr.	
Kétszeres	őszi		frt	kr.		frt	kr.	
	nj.	6	frt	70	kr.	6	frt	50
Rozs	őszi		frt	kr.		frt	kr.	
	nj.	6	frt	30	kr.	6	frt	10
Árpa	őszi	6	frt		kr.	5	frt	80
	tavaszi		frt	kr.		frt	kr.	
	nj.		frt	kr.		frt	kr.	
Zab	őszi	6	frt	40	kr.	6	frt	20
	tavaszi		frt	kr.		frt	kr.	
	nj.		frt	kr.		frt	kr.	
Bükköny			frt	kr.		frt	kr.	
Repce			frt	kr.		frt	kr.	
Kukorica		5	frt	70	kr.	5	frt	40
Szén		2	frt	80	kr.	2	frt	30
Szalma		2	frt		kr.	1	frt	80

Felelős szerkesztő és lap tulajdonos:

FEILER MIHALY.

Verfälschte schwarze Seide. Man verbringe ein halbes Stückerchen des Stoffes, von dem man kaufen will und die etwaige Verfälschung tritt sofort zu Tage: Echte rein gefärbte Seide färbt sofort zusammen, verliert bald und hinterläßt wenig Nische von ganz hellbraunlicher Farbe. — Verfälschte Seide (die leicht färbig wird und bricht) brennt langsam fort, namentlich atimmen die „Schußfäden“ weiter (wenn sie mit Handstoff erschwert) und hinterläßt eine dunkelbraune Nische, die sich im Gefüge für echten Seide nicht färbt, sondern frümmt. Zerbricht man die Nische der echten Seide, so zerfällt sie, die der verfälschten nicht. Das Seidenfabrik-Depot von G. Henneberg (K. u. K. Hofliefer.) Zürich, versendet gern Muster von seinen echten Seidenstoffen an Jedermann und liefert einzelne Naben und ganze Seide porto- und zollfrei ins Haus.

!!! Fontos szülőknek!!!

Egy

képezdét végzett nevelőnő

előkelő családoknál

gyermekeket

oktatásra, zongora valamint

az olasz nyelv tanítására

a háznál elfogad.

Cim a kiadó hivatalnál.

A „PÉCS“ kishirdetése.

Minden szó egyszeri beiktatása 2 kr.

Mell és gyomor betegeknek

nincs hatásosabb gyógyszer, de nincs egészségesebb ital sem, mint a világhírt

pilseni sör

a pilseni polgári sörfőzdéből. 2627

Szódavíz

és pezsgő limonádék (citrom, narancs és málna szörppel) a legegészségesebb és legolesőbb hűsítő italoknak ajánlatnak.

Kiadó lakás.

A főutcában egy 3 szobából, konyhából álló lakás kiadó. — Hol? Mondja a kiadóhivatal.

Árverési hirdetmény. 2665

13348
1889.

A pécsi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Schaffer János nagykozári lakós végrehajtatonak

kkoru Füller Éva és társai

magyarsórosi lakások végrehajtást szenvedők elleni 280 frt — kr tökéző vetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a pécsi kir. járásbíróóság területén levő M.-Soros közszög határában fekvő a m. sorosi 95. sz. tjkbenfelvett I. 193 hsz. sz. 89 sorsz. házra, udvartér és kertre és 1/4 telekre 1123 frt kiküáltási árban, mégis 1548, 1552 és 1554. hsz. szöllökre 109 frtban az árverést czennel megállapított kiküáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1889-ik évi november hó 16-ik napján d. e. 10 órakor a kir. törvszék árverési helyiségé-

ben megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlan becsárának 10% át, vagyis 112 frt 30 krt, 10 frt 90 krt készpénzben, vagy az 1881. évi LX. tc. 42.§-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. tc. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A pécsi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Pécssett, 1889. augusztus hó 15. napján.

Bogyay Pongrac,
kir. trvszeki bíró.

Eddig fölülmulatlan.

MAAGER V.
valódi, tisztított

CSUKAMÁJOLAJA

Maager Vilmostól Bécsben.

Megvizsgálatván az első orvosi tekintélyek által, könnyen emészthetősége miatt gyermekeknek is különösen ajánlható és rendeltek is mint a legiszatűbb, legjobb, legtermészetesebb és elismerés szerint leghatásosabb szar mell- és tüdőbajok, skropheln, zsugorodás, daganatok, bőrküütesek, mirigybetegségek, erőtlenség stb. ellen, egy üveg 1 frtert kapható a gyári raktárban Wien, III. Bez. Heum rkt 3, valamint

az osztrák-magyar monarchia

legtöbb gyógyszerárában és ásványviz kereskedésében, valódi minőségben.

Pécssett: Sipócz István, Zsiga László, ifj. Erreth János gyógyszerárában, Reeh Vilmos, Spitzer Sandor fia, Köszl János kereskedésében. 2855

Van szerencsém köztudomásra kozni, hogy ez évadra a

L Á M P Á K

megérkeztek. Óriási választék áll a n. é. közönség rendelkezésére gyári áron.

Ujdonság: éroz, majolika, függő és asztali lámpák.

Figyelemre méltók a Triumpf és villamégők, melyek minden eddigi legjobb égőket fölülmulnak.

Nagy választékban:
sirlámpa és sirkoszorukban gyári áron.

PACHER E.

Pécssett, Széchényi-tér 17. szám.

11720 sz.
alisp. 1889.

MEGHIVÓ.

Baranyavármegye biz. tagjait

az 1889. évi október hó 14-én délelőtti
10 órákor,

Pécsett, a megyei gyűlési teremben

tartandó

évnegyedes rendes közgyűlésre

ezzel tisztelettel meghívom

Jeszenszky Ferenc
alispán.

Örökeldás.

Baranyamegyében fekvő Bagota és Eger-
szegh községekben, ugy Somogy megyében fekvő
Bécs községben lévő

urodalmi korcsmaépületek
és beltelkek,

Üszöghön, f. hó 20-án reggeli 10 órákor,
a legtöbbet ígérőnek — örök áron — eladatnak.

Ugyanazon napon

az üszöghi kiserdei korcsmaépület

a legtöbbet ígérőnek — három évre — bérbe adatik.

Üszöghön, október hó 3-án 1889.

Urodalmi felügyelőség.

Legbiztosabb szer egészségtelen ivóvíz

ellen a Pasteur rendszerű

Chamberland-féle szabadalmazott

SZÜRŐ

a legegyszerűbb módon — bármily zavaros vagy tisztátlan
vizet — kristálytiszta szűr — A Pasteur féle rendszer
az egyedüli, mely által a vizet mikroba- és bakteriamentesen
szűrni, tehát minden fertőző csírát, a cholera, typhus stb.
bacillusokat a vízből eltávolítani lehet.

Elismerve valamennyi egészségügyi és orvostudomá-
nyi kapacitás által és a budapesti jarványbizottság által
ajánlva.

ZELLERIN MÁTYÁS

cs. és kir. udvari szállító

Budapest, VII. ker. nagydílfő-utca 14. szám.

Arjegyzők és magyarázatok kívánatra bérmentve küldetnek.

Elárusító helyek: Geitner és Rausch cégnél, Andrássy-ut 8. sz.
Hubert Fülöp és Tsánál Andrássy-ut 33. Detsiay Frigyesnél Váci-
körút és Fürdő-utca sarkán.

Jobb a francia Cognacneműeknél, melyek többnyire — a charentei
borvidékek elpusztítása folytán — egészben vagy részben szeszből
készítettek.

Olcsóbb a valóban borból előállított, de korántsem jobb francia Cog-
nacneműeknél is, mivel ezekért üvegenként 100 frtnyi vám
és szállítási költség fizetendő. Miután

Berger, Volk és t^{na} Bécsben,

személyesen jót állnak az iránt, hogy az általuk gyártott Cognac-neműek
más, mint borból desztillált Alcoholt nem tartalmaznak, ez utóbbiak már ezen
körülmenynél fogva minden egyéb Cognac-fajtának, akár mint elvezeti szerek
különösen pedig

Gyógycélokra.

elébe vonandók. Ez okból a

Berger, Volk és t^{na} bécsi cég.

által gyártott Cognac-neműeket a nevezett célokra használják és ajánlják:

Angyán tanár, Kétli tanár, Késmárszky tanár, Korányi tanár, Kovács
tanár, Lumitzer tanár, Müller tanár, Réczey tanár, Stiller tanár, Tauffer tanár
BUDAPESTEN. Albert udvari tanácsos, tanár. Billroth udv. tanácsos, tanár,
Braun Károly udv. tanácsos, tanár, Braun Gusztáv udv. tanácsos, tanár, Chro-
bák tanár, Kahler tanár, Oser egészségügyi tanácsos, tanár, Schnitzler korm.
tanácsos, tanár, Winternitz csász. tanácsos, tanár BÉCSBEN. Valamint a bel- és
külföld más kiváló tanárai.

Árak (mindenütt egyenlők).

1 egész eredeti üveg (5 minőségben)	frt.	1.90,	2.30,	2.90,	3.90,	4.80
egy fél	"	1.0,	1.0,	1.60,	2.10,	2.25
egy negyed,	"	—,70,	—,8,	—,90,	1.20,	1.40

Kapható minden nagyobb csemege- s fűszer kereskedésben és gyógyszerárban.
Raktár: Bécsben, I. Weihburggasse 2. sz. (a Kärntnerstrasse sarkán.)

Kapható Pésett:

Elizer János, Köszl János, Nick
Károly, özv. Wurster Edené
üzletében.

„Első pécsi temetkezési intézet Kegyelet”

Ó-posta-utca 22-dik szám,

elvallalja a temetkezések rendezését

a tulajdonát képező, francia minta szerint épített díszes légmentes üveg- és
nyitott halottas kocsijaiban, itt helyben és vidékre, olcsón és legszebb kivitelben.

Díszes ravatalozások felállítását minden osztályhoz.

A halottak szállítását minden irányban Raktár érc- és fakoporsókból, szem-
fedők, sarkosorok, férfi és női halottas ruhákból. A pontos kivitelért az inté-
zet alulírott tulajdonosai kezeskednek:

Hoffmann Károly, Edhoffer Ferencz, Hártl Ferencz, Szigriszt
János, Kindl Ferencz, Lauber Rezső.

2052

GINDL ALAJOS, rendező.

TÖRTÉNELMI, RÉGÉSZETI ÉS NÉPRAJZI KÖZLEMÉNYEK.

✦ A „PÉCS” MELLÉKLEPJA. ✦

7-dik SZÁM.

| MEGJELENIK HAVONKÉNT EGYSZER. |

OKTÓBER 12-én.

Az ős-korról.

Minden tudományág megelőzte és hamarabb, rohamosabbau indult a haladás lépcsőjén, mint az ősrégészet; ennek oka leginkább abban kereshető, hogy a történet előtti kor reánk maradt emlékei oly igénytelen, kezdetleges tárgyak, hogy hosszú, igen hosszú idő kellett ahhoz, míg tudósaink azt figyelemre méltatták.

Nagyon természetes dolog is az; egy őskori ember, ki együtt barangolta be az ismeretlen tájat, hol napvilágot, látott, az őskori mamuthtal, barlangi medvével, szarvassal és egyéb állatokkal; kinek életéje nem volt egyéb, mint a megélhetés, átküzdve napjait folytonos harcban a nálánál erősebb állatokkal, táplálkozva a gyengébb állatok husával, gyökerekkel és gyümölcsesél: nem hagyhatott műkincseket hátra. Így képzelhető el az őskor teljes kezdetlegességében, midőn a pusztá kéz, az állatok felett uralkodni tudó emberi ész volt egyedüli támaszok az őskor lakóinak a megélhetéshez.

A természet-adta első kő darab, melylyel az ősember bezúzhatta az őt megtámadó állat agyát, adta az első eszközt, idő kellett ahhoz is, míg azon tapasztalatra jött az ősember, hogy egy hegyes kő segítségével könnyebben győzheti le ellenét, mint egy idomtalan tompa kővel. A véletlen, melyhez hozzá járult az emberi ösztön, megtanította az őslakót arra, hogy a tűz hatalmasabb elem a kőnél, annak segítségével hasítja szét kőveit; a kőszilánkok képezik az első lépcsőt a haladáshoz. A lehasadt kőszilánk éles, szurós volta miatt nem volt alkalmas arra, hogy kézbe markolhassa, kellett egy fogantyúról gondoskodnia, mit már könnyebb volt megalkotnia mint az eszközt; egy behasított bot, összekötve egy leőt, vagy inkább leütött állat inával, adta az első tökéletesített kőeszközt, mely egy balta formát mutatott. E nagy haladás nagyban könnyebbítette a küzdelmes életet; fél annyi fáradsággal kerítette meg zsákmányát, melynek húsa táplálékot nyújtott, bőre ruházatul szolgált; a megmaradt csont ismét egy forduló pont volt az ősemberre; egy hegyes kőszilánkkal már ketté tudta hasítani a vastagabb csontot, átfurni azt, hogy bothoz erősíthesse; így készült az első csont eszköz, p. o. a csont tü, (melynek

segélyével az állat bőre átalakult öltönyné), a csont véső, kalapács s. t. b.

Egy kiüszött barlangi medve tanúja volt az első menhelye az ősembernek, hol gonddal élesztette a villám által felgyújtott fából szerzett tüzet, örökös harcra készen állva egy minden pillanatban betörhető vad elleni védekezésre. A szikla barlangot majd a faoduk, majd századok lefolyása után, tűz segítségével ledöntött óriási fák által bekerített helyek váltják fel.

Fontos vívmánya volt az ősembernek, midőn megtudta és felismerte, hogy egyik kő keményebb a másiknál; így a keményet a puhához dörzsölve: simíthatta, idomíthatta kőeszközeit; majd egy faesővet vízbe és érdes homokba mártva, hosszú időn át türelmesen forgatja kőeszközén, míg az egy karikászerű mélyedést csinál, melyet mélyítve: egészen keresztül vájja a kőeszközt, végül kiütve belőle a szélei által tartott kődugaszt, egy vastagabb lyukat nyer, melybe már nyelet dughat az őslakó és új irányt nyer a célszerű eszközök mikénti elkészítéséhez.

A haladottabb kőkor lakói már cölöpöket vernek a víz medrébe, náddal fedik be tetejét, rőzsével fonják be oldalát, sárral tapasztják azt be; itt már az emberi ész teljes mértékben uralkodik az állatok felett; véde érzi magát azok támadásai ellen. A kor emlékei már nem oly kezdetleges tárgyakból állnak; egy csiszolt obsidián, vagy szerpentin kőeszköz ma is bámulatra ragadja a szemlélőt finom kidolgozásával. Hogy mily hosszú idő kellett egy ily kőeszköz elkészítéséhez, ha számba vesszük a kezdetleges szerszámokat, azt bajos meghatározni, de az bizonyos, hogy egy ősember életében alig néhány szerszámot készíthetett magának.

Az állat ina adta az első fegyvererőt, egy meghajtott faág vele össze erősítve az első nyíl szolgált, a kova szilánk elég éles nyilvessző volt, hogy megölje az elejtendő állatot.

Midőn már tűrhető állapotban élt az ősember, megkönnyítette küzdelmes napjait elleneivel szemben a kőfegyverekkel, az agyag ipar volt az első, mely fejlődésnek indult. Sárból csinált durva idomtalan edény napon megszáritva, nagy kényelem volt a nomád élet háztartásában; abban tarthatta a két lapos

kő közt megörölt gabonáját, megfőzhette a tűznél ételét stb.

A cölöp-lakó már házi állatokat tart: kutyát, lovat, disznót, ökröt stb; földműveléssel is foglalkozik, lapos, széles kőeszközökkel műveli földjét, a gabonáját megőrli a kő őrlőjével, a lisztből lapos kenyeret formál, melyet két izzó kő közt süt meg.

A bányászat új korszakot alkot az ősemberiségnél; életbe lép a fém, mely kiszorítja a kő eszközöket. Az első fém, melyet az ősember feldolgozott, a vörösréz volt; ebből készültek az első eszközök, fegyverek és később ékszerek. A vörösréz uralkodását a bronz váltja fel; itt már magasabb haladást észlel a kutató az ősembernél; már foglalkozik a vegyészettel, önt olvaszt a rézhez és nyeri a bronzot, mely minden tekintetben czélszerűbb fémnek bizonyul a réznél; a fegyverek éle tartósabb, nem kopik, csorbul oly könnyen. Az agyag ipar is nagy haladást tesz, edényei már szabályosak, korongon készülnek; izlést is árul el, csinos díszítés is gyakori, már használatban van a grafit edény, mely alkalmasabb oly műveleteknél, melyeknél nagy hevítésnek tétetik ki az edény, p. o. ércz-olvasztás.

Kőbe vési a bronz kor ősembere öntő mintáit, finoman kidolgozza azt, szem előtt tartva az arányosságot és a szép izlést; az ily öntő mintákból kerülnek ki a szép szárnyas lándzsa csucok, kardok, tokosvesszők, fókók, nyilhegyek, szuronyok, sarlók, bronz tük különféle alakjokban sat.

A bronzkor helyébe a vaskor lép, mely azonban nehezebben tör utat magának, hosszú időn keresztül nem tudva a vas kellő feldolgozását; így a vastém feltalálása után még századokon keresztül használatban maradt a bronz, de a vas kovácsolásának, keményítésének feltalálásával mégis győzödelmeskedik e fém elődjén, megtartva hatalmát napjainkig.

Az őskor tehát öt átalakulási korszakon ment át: a kezdetleges kőkor (paleolith-kor), a haladott kőkor (a csiszolt kőeszközök kora), neolith-kor, a réz-kor, bronz-kor és vas-kor.

E négy átalakulásokhoz nagyban hozzájárult a két népvándorlás; már a haladott kőkorban a földközi tengeri népfaj megkezdte a mongolok terjeszkedésével vándorlásait; így jutott át Európába nyomulva előre nyu-

gat és dél felé a második nagy népvándorlás, kik szintén az első vándor csoport rokon népei: a kelták, már a műveltség magas fokán álltak; valószínű, hogy ők voltak utmatatói és átalakítói Európa kőkorszakának fémkorszaká.

Könnyen megfélemlítve a magyarizációt abban, hogy Ázsia lakói már rég a bronz-korszakban éltek akkor, midőn Európa őslakói még a kőkorszak nehézségeivel küzdött; az éghajlat, a természet kedvező, vagy kedvezőtlen viszonyok intézte az, őslakók sorsát aként, hogy egyik népját századokkal megelőzte a másikat a haladás dolgában, de bebizonyított tény, hogy a Kínai úgy, mint Európa bormelz ősnépja, ugyan azon őt átalakulási korszakon ment keresztül. Hogy a természet viszonyai mily befolyást gyakorolnak a lakóra, eléggé bizonyítja még azon körülmény is, hogy Afrika belsejében még most is vannak lakók, kik most élnek a kőkorszakot, most küzdenek az élet-fenntartás, azon nehézségeivel, melylyel küzdöttek ezredek és ezredek leforgása előtt Európa őslakói.

Sümegh, 1889 október

szentmártoni Darnay Kálmán.

Egy plébánia történetéből.

Megyénk lakossága emlékében még soká fog megmaradni ez évi jul. 24 iki vihar, mely oly nagy pusztítást vitt véghez országszerte. Ez időre esik Német-Bóly templomtoronyának katasztrófája is, miről akkoriban megemlékezünk. Most, midőn a torony újból restauráltott, időszűrenek tartjuk a szétroncsolt toronygömbben talált okmányokat érdekeségüknek fogva közzé tenni, melynek birtokába jutott egyik munkatársunk, ki ép a vihar alkalmával helyszínén volt.

Az okmányok egyike, a németbólyi plébánia templom története latinul megírva, melynek magyar fordítása következő:

Német-Bólynak első németjei a plébánia történetének értelmében 1730-ban jöttek be és a nagyváradi plébániához, mint fiókköztség tartoztak. 1746-ban amidőn a bólyi templom valószínűleg teljesen felépült, saját lelkipásztorok kaptak a bólyiak Schromtz András személyében, aki még mint adminisztrator működött 1748-ig; de aztán hova lett, innen azt nem lehetett ki pbatolni. A másik adminisztrator volt Spitzer Károly 1748—49 ig 1 1/4 évig. Ennek utóda Senger János volt, ki első plébánosa volt tulajdonképen N.-Bólynak 1749—64-ig. Ezután két hónapig adminisztrálta a parochiát Domályi Mátyás, ennek utóda volt Spitzer Károly, az előbbi adminisztrator 1764—73 ig. Utána következett Sturm Ferenc 1773—82-ig. Ezt követte a nagy elméjű és kiváló pontosságáról akkoriban híres Jaucher Mihály 1782—1790-ig, kinek híre mai nap is fön van az öregek között. Ki innen Mohácsra ment és mint plébánosa ezen városnak a szt.-Benedek rendbe lépett, hol érdemeinél fogva apáttá nevezetett ki. Ennek bólyi utódja Klobber János 1791—1835-ig, vagyis 44 évig. Bö alkalma volt a plébániát tisztességesen vezetni, szóval rendbe hozni... bárcsak tette volna! Ambár érdemeit nem lehet elvitatni. Ezt követte Baumholzer Melchior, aki 1835—50-ig plébánoskodott, amidőn is ott hagyván plébániáját, Szébenben anyjához ment, ki azután Pécsváradra ment a pécsváradai szartához, ki testvére volt, az egyházmegyei hatóságnak parancsára, a hol most is tartózkodik t. i. 1853-ban, amidőn ezen történet Kubinyi akkori n.-bólyi plébános

által megíratott. 1851. jan. 1-én jöttem én Kubinyi Elek. Isten segítségével sikerült rájőnnöm, hogyan rendezhetnöm plébániámat, sikerült egy szersmind a keresztet is feltenni templomunkra ápr. 24-én szt. György martyr ünnepe 1853-ban husvét után 4-ik vasárnap Istennek nagyobb dicsőségére

Az erre vonatkozó okmány pedig, mely magyarul írva találtatott, a következő:

Mi alulírottak adjuk emlékeztet okáért tudtokra azoknak kik jelen sorainkat valaha olvasni fogják, hogy miután ő hercegsége N.-bólyi Battvány Fülöp ur kegyességéből s költéségén a bólyi templom (mely 1746. évben Nepomuki sz. János tiszteletére hercz. Battvány Károly által építettett) új tetőt nyert volna mult évben, toronya pedig 8 lábál magasabbra emeltetett, mai napon pedig erre a szt. megváltás jele tüzetnek, örömmel telten össze sereglettünk minden hívőkkel egyetemben és jelen írást 16 drb most forrásban levő pénzzel, pécsi megye névkönyvvel (Schematismus) együtt a keresztbe tetettünk, más okirat különösen a nép névszerinti följegyzése az egész plébániából, nem fért el. Láttuk mikép tüzetik fel a kereszt és jutalmaztatik a nép öröme által herczegünk drága életének 74 ik éve, Éljen soká! Ez időben volt római pápa IX. Pius, császárnk Ferenc József 5. évben. Bóly uradalomnak ura és pártfogója hercz. Battványi Fülöp 5. évben. Pécs megyét kormányzó Parkas József, püspökünk 6 hét múlva váratik. A bólyi uradalmat kormányozza Bendekovics Ferenc tiszttartó, a plébániát Kubinyi Elek hely. plébános 3. évben, segédlelkész Rang Antal, tanító Sommer Fülöp, bíró Fögler Jakab 2. évben, jegyző Szombathelyi Ignác. Az Isten legyen cselekedeteink által dicsérve és dicsértessék örökké amen.

Kelt Szt.-György napján, mely nap esett éppen 4-ik vasárnapra husvét után 1853.

Kubinyi Elek hely. pleb., Rang Antal segédpap. Bendekovics Ferenc tiszttartó. Pucher Antal szartó, Jantay Gusztáv tiszttó, Wagner József tiszttó, Filip Sommer lehrer, Jakob Fögler Richter, Szombathelyi Ignác jegyző. 3 féle pecsét.

Azon sok pénznekem közt, melyek forgásban vannak nincsenek még a bankók ugyanis kétféle egy forintos, két forintos és három féle 5t, tíz, ötven és 100 ftos. Jelen idezárt pénzből az 1816 és 1848-ban készütek nincsenek forgásban. A magyar kóriratu pénz csak ereklje gyanánt tartatik. Azon bankórész mely 1/16 és 1/8 részre el van szakítva 1849ben az első 8 — a második 16 krajcár pengő gyanánt használta-

tott rézpenz hiányában. Soha se adjon az Isten oly rossz éveket szeretett hazánkra!

Szt.-György napján 3/4 3kor délután.

Michl Kresz	Kubinyi
Sebastián Kresz	Franz Schneider
Heinrich Ppeil	Albert Schwarzkopf
Conrad Müller	Martin Schaffer
	Simon Fögler
Geschworener	P. h.

1853-iki Schematismus szerint az egyházmegye legidősebb két papja volt Endrődy Pál apari plébános 57 éves misés 80 éves korban; Montag Jakab maissi, 55 éves misés 81 éves korban. Legfiatalabb lelkészek voltak Hanny Gábor, Szauder Antal és Vlasics káplánok 23—24 éves korukban. (Jó volna, ha ily érdekes adatokat tágkörű egyházmegyéinkből más honnan is kapnánk. Nem kell hozzá nagy vihar, csak egy kis jóakarát. Szerk.)

Boldogult Kubinyi, ez emlékirat írásakor bizonyára több száz évre gondolt, hogy azt egykoron olvasni fogják és ime az erős építményt rövid 35 év vasfoga megtörte. Sokan nincsenek az igaz, már azon jólelkűek közül, kiknek hozzájárulásával emeltetett a torony; de nem halt ki az utóokból előleik fényes példájának emléke, mert a mostani kereszt díszes megaranyozásának költségei a hívek áldozatkész-égéből kerültek ki. A mai keresztfeltétel, mely e hó 6 án nagy ünnepélyességgel eszközöltetett, miben sem áll mögötte a 35 év előttinek. Sűrű mozgás durrogatások jeleztek és előzték meg a megható ténykedést, mire a nép ezrei a községből és környékből gyülekeztek. A kereszt felavatását délutáni istentisztelet, majd pedig Streicher plébános eszmékben gazdag megható beszéde a kereszt jelentőségéről előzte meg. A megáldási szertartást Schell Antal esperes-plébános Egerághról tartotta, Streicher József plébános és Plank Kamil káplán segédlete mellett. Mely után a kereszt a zenekarnak magyar nép-hymnus hantjai mellett vitetett ki. A keresztgombjába a régi okmányok, pénzekkel és újabb okmány, ugy a jelenben divó pénznekem helyeztettek. A kereszt felhuzatván, régi szokás szerint áldomást ittak a fentlevők a pápa, király, püspök, herceg, esperes-plébános előjáróság és az egész közsönségre, miközben személye-zápor bullott alá a közsönségre. Ennek végeztével te Deum s ezzel a magasztos ünnepély véget ért. A hivatalos közegek pedig a helybeli plébános vendégszerető házába gyülekeztek, hol a nép örömmünepét kedélyes lakomával pecsételték meg.

B. Gy.

Felelős szerkesztő FEILER MIHÁLY.

Uraknak nélkülözhetlen

6 frt aziz Sacco 6 frt

őszi és téli idényre.

Sacco öltöny 12 frttól feljebb.	Téli kabát. 12 frttól feljebb.
Jaquet öltöny 20 " "	Mencikof. 15 " "
Frak öltöny 20 " "	Gavallérkabát 12 " "
F.J. kabátos öltöny 24 " "	Mikádó (zsinorral is) 8 " "
Felöltő. 10 " "	Steier lodenkabát . 6 " "
	Nadrág 4 " "

Minden egyes darab finom gyapot es camgárnból saját műhelyemből elkészítve.

Minden egyes darabon szabott árak vannak.

Munkásoknak kék vászon öltönyök

2 forinttól 3 forintig. A legjobb minőségért kezeskedem.

Vidéki rendelmenyek pontosan eszközöltetnek.

Pauker Gusztáv

főfiruha terme Budapesten Hatvani utca 17. l. emelet.

2867 Felmenet Magyar-utca 1. sz.

Tüzelő fát
a legjutányosabb árért szállít a téli időnyre
SPITZER ÁDAM
Haltér
Elárúsító helyek: Simon János a Kistéren és Mautner M. üzletében Ferenciek utcájában. 2853

Videki megrendelések különleges-eredeti leges-mellett legpon-tosab-ban esz-közöl-tetnek. **párisi külön-leges-ségek (praser-vatif.)**
Kapható:
GRÜNBAUM K.
PACSETT, Király utca 15.

Ébresztő órák
(angol és francia gyártmány,
a legnagyobb választékban gyári áron, 2 évi jótállással
3 fttól 25 fttig
elegáns és modern kivitelű inga és szalonórák minden stílusú butorhoz gyári áron kaphatók
5 évi jótállással
Schönwald Imre
ékszerésznél Pécs,
király-utca Hattyu-épület.
Műhely király-utca 38.
Mestrts-féle ház, a liceumi tem-plo-m mellett.
Legrosszabb órák kifogastalanul pon-tosan lesznek javítva, több évi jót-állással.

A szürethez!
Borsajtók és szőlőmalmok, borszivattyúk, ruggyanta-csövek a hozzávaló eszkö-zökkel, lefejtőgépeket must és tiszta bornak legjutányosabb árak mellett szállít
Schottola Ernő Budapest,
(Andrássy-ut sarkán, a Fonclere palotában.)
Árjegyzékek kívánatra ingyen és bér-mentve küldetnek.

HELD GUSZTAV
kárpitós és díszítő üzlete
(Pécsett, Mária és Megye-utczák sarkán.)
Ajánlja dús választéku
kész kárpitozott butorait.
Legdivatosabb
szoba berendezések,
— ottománok, —
legújabb párisi
háló-dívanok
továbbá
XV. Lajos korabeli kárpitdíszítések, legegánsabb butorszövetek, függö-nyök rojttal, szőnyegek gyári áron számítottak — Egyuttal ajánl-kozom mindenféle butor-, díszítő és bármily stílusú szoba-kárpitozás kivite-lére a leggyorsabbtól a legdiszesebbig a lehető legjutányosabb áron.
2192 **HELD GUSZTAV.**

A soula-i apátság (Fran-cziaország)
Dom Maguelonne prior
Főtisztelendő Benedek-rendi atyái
fogvize, fogpora és fogpasztája.
2 aranyérem: Brüssel 18-0. London 1884.
Alegmagasab kitüntetések. Feltaláltott az 1373-é-
ben Bourasud Péter prio által.
A főtíz telendő be nedekrendi atyák fogvi zének hasz nálatu na- pontint né hány csep-
pet vízbe
véve, megakadályozza és gyögyvitja a fogak odvassá-
gát melyeknek fehérséget kölcsönöz, a mennyiben a foghust erőnti a teljesen egészségesse változtatja.
„Szolgálatot teszünk tehát olvasóinknak midőn őket ezen régi és praktikus készítményekre figyelmezté-
jük melyek a legjobb gyógyszer és a fogfájás ellen egyedül óvszert képezik.”
A ház megalapított 1807-ben. Vezérügynök :
SEGUIN
106 & 106, rue Croix-de-Soygne Bordeaux.
Kapható minden nagyobb illatszerezsnél, gyógyszer tárban és fűszerkereskedésben.
Főraktár Pécsett A L T és B Ö H M uraknál

Gazdáknak, malom- és géptulajdonosoknak fontos!

Műlakatosi műhelyemet egy
gépépítészeti és javító műhelylyel
kibővítettem és elvállalom minden e szakba vágó munkák legpontosabb kivitelét u. m.: gőzgépek kazánok, mozdonyok, különösen utóbbiak tüzelő szerkezetének javítását vagy átalakítását, úgy mint bár mily gép-rész-eknek helyreállítását szakértő kivitelben jutányos árak mellett.
Előírányszatokkal vagy árjegyzékekkel szívesen szolgálok mély tisztelettel
Kindl Ferencz,
Nepomuk utca 33. sz.
2556

„THE GRESHAM“
életbiztosító-társaság Londonban.
Ausztriai fiók: Bécs, Gisellastrasse 1. szám, a társaság saját házában.
Magyarországi fiók: Budapest, Ferenc József-tér 5 és 6. szám, a társaság saját házában.
A társaság vagyon 1888. június 30-án frk 102,816 2 2 47
Évi bevétel biztosítások és kamatból 1888 június 30 án frk 19,161 298 73
Kifizetések biztosítási és járadéki szerző-dések és visszavásárlók stb. után a társaság fennállása óta (1845.) frk 205,158,040 —
A legutóbbi tizenkét hónapi üzleti idő alatt a társaságnál frk 50,931.150 —
értékig nyújtattak be ajánlatok, miáltal a társulat fennállása óta benyújtott ajánlatok összérték frk 1561,757,600 —
értékre megy. — Tervezetek és minden közlelbi fel-világosítások az osztrák-magyar birodalom minden na-gyobb városában az ügynök urak és a magyar és osztrák fiókok által adatnak.

Pénzt
sorsjegyekre, értékpapi-rokra, bank, zálogjegyekre, vidéki takarékpénztári részvényekre, részletiek-arany- és ezüst-pénzne-műekre bármily összegig olesón ad
LÖRY J.
banküzlete
Budapest, IV. ker. hatvani-utca 17.

A csikós-töttösi
községbeli italméresi jog
1890 január 1-től 3 évre
1889. október hó 13-án d. u. 3 óraker Csikos-Töttösön, a község házánál a szonbérbe kiadatik. A feltételek aluliro-t-taknál meg tudhatók.
Cs.-Töttös, 1889. okt. 3.
Falk Henrik, bíró Páhek Béla, körszgyző.

Kitünteté-e Csabán Szegeden Pécsett
Lederer Manó Arany okl. Emlék érem Arany érem
kárpitós és díszítő
Pécs, Király-utca 21. sz.
Elvállal minden szakmába vágó mun-kákat a legújabb, legdiszesebb, minden kö-vetelményeknek megfelelő kivitelben; ajánlja
kész kárpitós-munkáit
u. m. garnitúrák, panlagok, nyugvóágyak,
ágyászékeit,
melyek nappal kényelmes karszékek, éjjel pedig vendégágyak használhatók.
Ablak decoratiók a legújabb minták után izlőesen készítettnek.
Mindennemű ágy betétek, ruganyynyal, (lőszőr) afrique-kal jutányosan kaphatók.
Vidéki megrendelések pontosan és lelki- ismeretesen eszközöltetnek.
Butorszövet minták kívánatra ingyen és bérmentve.
Javitások, átalakítások jutányos áron, Képviseletek fa- és vasbutorokban.

ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG.

Alakult 1858-ban.

A társaság alapítói:

Gróf Apponyi György	Deák Ferencz	Gróf Dessewffy Emil
Báró Eötvös József	Havas József	Báró Jósika Sámuel
Karátsonyi László	Gróf Károlyi György	Kiss Endre
Nádasy István	Báró Sennyey Pál	Somssich Pál
Gróf Széchen Antal	Szögyényi László	Urményi József
Gróf Zichy Ferencz		Gróf Zichy Henrik.

A társaság jelenlegi kormányzó testülete.

A) Választmány:

<i>Gróf Károlyi Gyula, elnök</i>		<i>Gróf Csekonics Endre, alelnök</i>
<i>Gróf Andrássy Gyula</i>	<i>Giczey Samu</i>	<i>Báró Nikolits Fédor</i>
<i>Báró Ambrózy Gyula</i>	<i>Hajós József</i>	<i>Báró Radvánszky Géza</i>
<i>Bereznay István</i>	<i>Heinrich István</i>	<i>Steiger Gyula</i>
<i>Bittó Kálmán</i>	<i>Hodossy Imre</i>	<i>Gróf Wenckheim Frigyes</i>
<i>Deutsch Sándor</i>	<i>Mendl István</i>	<i>Gróf Zelénski Róbert</i>
<i>Fuchs Rudolf</i>	<i>Gróf Nádasdy Ferencz</i>	<i>Gróf Zichy Béla</i>

B) Igazgatóság:

Harkányi Frigyes	Lévay Henrik	Ormody Vilmos
Tornyai Schosberger Zsig.	Ullmann Karoly Pal	Gróf Zichy Nándor.

C) Felügyelő-bizottság:

<i>Gróf Báthyány Géza</i>	<i>Jekelfalussy Lajos</i>	<i>László Zsigmond</i>
<i>Gróf Szapáry Gyula</i>	<i>Szűtányi Izidor</i>	

1. Teljesen befizetett részvényalaptőke	frt	3000,000 –
2. Társasági tartaléktőke	”	2.302,983,04
3. Tűz- és szállitmányi készpénz-dijtartalék	”	1.848.530,13
<small>a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül</small>		
4. Életbiztosítási díjtartalék	”	13.414,368-10
5. Árfolyamkülönbözeti tartalék	”	300,000 –
		<hr/>
	frt	20.865.881,27

Tar czában levő díjváltók s díjkötelezvények **frt 11.667.972,82**

A társaság elfogad biztosításokat:

- a) **tűzkar ellen** (ha villám által is okozva) épületekre, gyárakra, gépekre, gazdasági- és iparkészületekre, árukra, butorneműekre, marhaállományra stb.
 - b) **szállitmányi károk ellen**, vizen, szárazon és vasuton
 - c) **jégkarok ellen** teljes kártérítéssel, és
 - d) **az ember életére**, halálesetekre fizetendő tőkék, kiházasítások, évjáradékok stb.
- A biztosítási díjak lehető jutányosak, s a fölmerülő károk a leggyorsabban és a legjutányosabban térítettek meg.

Alulírt főgynökség a biztosítási ügyre vonatkozó mindennemű felvilágosítást a legnagyobb készséggel ad és a nála betérjesztendő **biztosítások felvételére, átvalására, ugy helyben mint vidéken** ajánkozik és midőn ezt a nagy közönség szives figyelmébe ajánlja, egyttal kéri, hogy bizalmával az általa képviselt egyetlen hazai intézethez forduljon.

Feiler Mihály,

az „Első Magyar Ált. Bizt. Társaság Pécs és körülete főgynöke.

Iroda-helyiség: Király-utca 8-ik szám.